

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 29.03.1967, sp. zn. 5 Cz 26/67, ECLI:CZ:NS:1967:5.CZ.26.1967.1

Číslo: 69/1967

Právní věta: K posouzení otázky bydliště ve smyslu § 88 písm. c) a § 103 o. s. ř. Skutečnost, že dítě bylo svěřeno do péče budoucích osvojitelů, nebo že došlo k podobnému jinému opatření dočasného charakteru, neodůvodňuje sama o sobě změnu bydliště. Při rozhodování o osvojení nelze prospěch dítěte posuzovat jen z hlediska hmotných podmínek a předpokladů, nýbrž především z hlediska záruk všestranného rozvoje dítěte, to je i rozvoje duševního a citového.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 29.03.1967

Spisová značka: 5 Cz 26/67

Číslo rozhodnutí: 69

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Osvojení

Předpisy: 94/1963 Sb. § 64

§ 103

§ 65

§ 67

§ 74 99/1963 Sb. § 88

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 69/1967 sb. rozh.

K posouzení otázky bydliště ve smyslu § 88 písm. c) a § 103 o. s. ř. Skutečnost, že dítě bylo svěřeno do péče budoucích osvojitelů, nebo že došlo k podobnému jinému opatření dočasného charakteru, neodůvodňuje sama o sobě změnu bydliště.

Při rozhodování o osvojení nelze prospěch dítěte posuzovat jen z hlediska hmotných podmínek a předpokladů, nýbrž především z hlediska záruk všestranného rozvoje dítěte, to je i rozvoje duševního a citového.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 1967, [5 Cz 26/67.](#))

Okresní soud v Karviné vyslovil, že nezletilá Š. H. narozená 22. 5. 1957 je od právní moci rozhodnutí

osvojenkou manželů J. a M. L., že její příjmení bude L. a že osvojitelé se zapíší v matrice místo rodičů nezletilé.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že tímto rozsudkem byl porušen zákon a toto rozhodnutí zrušil.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 64 a § 65 zák. o rod. je základní podmínkou osvojení prospěch nezletilce a společnosti. Tato podmínka osvojení nesmí být v žádném případě opomenuta a je ji třeba chápat tak, že řízení a rozhodnutí soudu sleduje ten cíl, aby nezletilému dítěti bylo zajištěno chybějící rodinné prostředí, které by zaručovalo jeho řádnou výchovu v souladu s výchovnými cíli naší společnosti.

Okresní soud, třebaže rozhodoval o osvojení, které nelze zrušit (§ 74 odst. 3 zák. o rod.), provedl v řízení zcela kusé zjištění, na jehož základě nemohl zákonné podmínky, za nichž může dojít k osvojení, spolehlivě uvážit a posoudit. Spokojil se se stručným výsledkem otce nezletilé, jejíž matka zemřela a stejně stručným výsledkem osvojitelů, lékařskými zprávami a zdravotním stavu osvojitelů a dítěte a vyjádřením ONV v Rožňavě k zamýšlenému osvojení dítěte. V důsledku tohoto neúplného zjištění je také odůvodnění rozsudku o osvojení nezletilé zcela všeobecné a omezuje se jen na konstatování, že jsou dány podmínky § 73 až § 77 zák. o rod., a že soud má proto za to, že osvojení nezletilé prospěje.

Vzhledem k ustanovení § 88 písm. c) a § 103 o. s. ř. měl soud především zkoumat, zda je příslušný k rozhodování o osvojení. K tomu účelu měl zjistit, na základě jakého opatření se nezletilá dostala do rodiny manželů L. a uvážit, zda šlo o opatření takové povahy, které mohlo založit bydliště dítěte. Pro úplnost je třeba dodat, že péče budoucích osvojitelů nebo podobné jiné opatření dočasného charakteru nemůže na pojmu bydliště nic změnit.

Soud měl dále provést důkaz obsahu spisu soudu rozhodujícího ve věcech péče o nezletilé. Tyto spisy soud sice vyžádal, rozhodl však o osvojení, aniž by se s jejich obsahem seznámil. Z těchto spisů by byl zjistil, že nezletilá svého otce prakticky nezná, ježto se o její výchovu nikdy nezajímal a že i výživné na něm muselo být vymáháno cestou výkonu rozhodnutí, že nezletilá byla proto po smrti matky, zemřelé dne 29. 7. 1965, svěřena do výchovy babičky ze strany matky Ž. H., v jejíž rodině žila v podstatě od svého narození. Tato zjištění by vedla soud k tomu, že by pečlivěji, než se stalo, hodnotil výpověď otce, který jako jediný zákonný zástupce dítěte souhlasil s jeho osvojením a aby k bližšímu objasnění poměrů dítěte vyslechl též Ž. H., již dítě bylo svěřeno soudním rozhodnutím do výchovy.

Soud měl též spolehlivěji prošetřit i povahové vlastnosti a pověst osvojitelů a to, jak tito dítě dosud vychovávali a zda toto bylo v jejich rodině spokojené a jak prospívalo.

Vzhledem k věku nezletilé, již bylo v době rozhodování o osvojení téměř 9 let, a již byly skutečné poměry a vztahy mezi její rodinou a L. známé, měl pak soud uvážit, zda není na místě výslech nezletilé, jak to ukládá ustanovení § 67 druhá věta zák. o rod. a § 182 odst. 1 o. s. ř. a zda nejsou dány předpoklady pro souhlas dítěte k osvojení. Na základě výpovědi nezletilé a případného výsledku jejich prarodičů měl pak soud pečlivě uvážit, zda mezi nezletilou a budoucími osvojiteli jsou potřebné citové vztahy nebo alespoň předpoklady pro jejich vytvoření, či zda dítě je citově vázáno na pokrevní příbuzné, babičku a děda ze strany matčiny. k osvojení by pak nemohlo dojít nejen v případě negativního stanoviska nezletilé, ale ani tehdy, jestliže by vytržení dítěte z dosavadního prostředí mělo znamenat citový otřes pro ně, i kdyby snad materiální podmínky v rodině osvojitelů byly lepší než v rodině původní. Prospěch dítěte nelze totiž posuzovat jen z hlediska hmotných podmínek a předpokladů, ale především z hlediska záruk všestranného rozvoje dítěte, to je i rozvoje duševního a citového.

Všechny tyto okolnosti nepochybně důležité pro rozhodnutí ve věci zůstaly neobjasněny a je tedy zřejmé, že rozhodnutím soudu byl porušen zákon v ustanovení § 1, § 6, § 100, § 120 o. s. ř. ve vztahu k ustanovení § 64, § 65, § 67, § 74 zák. o rod.